

Projekt

z dnia 17 września 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU LUBAŃSKIEGO**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025-2028.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r., poz. 913 ze zm.), po uzyskaniu opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Lubaniu,

Rada Powiatu Lubańskiego

uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Lubańskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny

Przewodniczący Zarządu

Angela Mruk-Nowak

Zbigniew Zjawin

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2025-2028**

LUBAŃ 2025

Wykaz skrótów:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu – PCPR
2. Starostwo Powiatowe w Lubaniu – SP
3. Urzędy Miasta/Gminy na terenie powiatu lubańskiego – UM/G
4. Środowiskowy Dom Samopomocy w Smolniku – ŚDS
5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lubaniu – WTZ
6. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu – SOSW
7. Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu lubańskiego – OPS
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu – PPP
9. Zespół Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu – PCE
10. Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Olszynie – COM
11. Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu – PUP
12. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych – NGO
13. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu – PZON
14. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Łużyckie Centrum Medyczne sp. z o.o. w Lubaniu – NZOZ ŁCM
15. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Lubaniu – PRON

Wstęp

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 jest wyzwaniem dla samorządu powiatowego i podległych mu jednostek, zwłaszcza dla instytucji i organizacji pozarządowych, które będą wdrażały i realizowały jego poszczególne cele. Program wynika z celu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025 w OBSZARZE II - WYKLUCZENIA. W związku z powyższym we współpracy z przedstawicielami instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych opracowano kierunki Programu na lata 2025 – 2028.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym i zawodowym oraz zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 stanowi kontynuację kierunków, jakie zostały wytyczone w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2024, którego cele w znacznej mierze zostały zrealizowane, co oznacza, że strategiczne cele były dobrze określone i realnie osadzone w rzeczywistości. Pozwala to na sformułowanie, że realizacja przyjętych celów wpłynęła na poprawę jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Lubańskiego. Jednak

dynamiczne zmiany, jakie zachodzą w życiu społecznym, złożoność problemów, powodują, że pojawiły się nowe cele do realizacji wymagające nowego podejścia, wdrożenia nowych, interdyscyplinarnych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych skierowany jest do lokalnej społeczności Powiatu Lubańskiego, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów i członków rodzin a także do instytucji i osób świadczących pomoc i wsparcie oraz realizujących działania w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu. Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz to m.in.:

- Stowarzyszenie „Łużyckie Amazonki” w Lubaniu,
- Polski Związek Niewidomych, Koło Lubań,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Lubaniu,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Zarząd Koła Terenowego w Lubaniu,
- Stowarzyszenie „Karkonoski Klub Amazonek” Lubań,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Lubaniu,
- Związek Inwalidów Wojennych RP (Oddział Lubań),
- Stowarzyszenie „Dar Serca” Olszyna,
- Lubańskie Stowarzyszenie Mieszkańców Panaceum w Lubaniu,
- Fundacja Ditero Wolimierz,
- Łużycki Oddział Towarzystwa Walki z Kalectwem w Lubaniu,
- Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznym „Amazonka” w Olszynie,
- Fundacja Kuby Kotlińskiego w Lubaniu,
- Koło Polskiego Związku Niewidomych w Lubaniu.

Źródła finansowania Programu:

1. Budżet własny Powiatu Lubańskiego.
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
3. Fundusz Pracy.
4. Europejski Fundusz Społeczny oraz Program Dostępność Plus.
5. Inne.

1. Podstawy prawne i organizacyjne tworzenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych lata 2025 – 2028

Podstawą prawną do opracowania Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zarząd Powiatu Lubań powołał Zespół ds. Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz opracował etapy tworzenia Programu. Do opracowania diagnozy problemów występujących na terenie Powiatu Lubańskiego pozyskano dane statystyczne i materiały z instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Lubańskiego. W tym celu podjęto szeroko zakrojoną współpracę z wszystkimi podmiotami, które przekazały również informacje na temat posiadanych zasobów. Pozyskane informacje pozwoliły na wskazanie, gdzie jesteśmy, jaki jest obecny system pomocy osobom niepełnosprawnym w Powiecie Lubańskim oraz gdzie chcemy być i dokąd zmierzamy.

Projekt Programu przekazano do konsultacji społecznych podmiotom zaangażowanym w pomoc osobom niepełnosprawnym. Celem konsultacji społecznych było zebranie możliwie szerokiego i reprezentatywnego spektrum opinii na temat projektu. Ostatnim etapem tworzenia było przekazanie projektu dokumentu Zarządowi Powiatu Lubańskiego, a następnie przyjęcie przez Radę Powiatu Lubańskiego. W Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych dąży się do podniesienia świadomości społecznej na temat problemów niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Lubańskiego oraz zapewnienia im pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. W Programie zdiagnozowano możliwie wszystkie aspekty życia osób niepełnosprawnych. Program określa kierunki działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do godnego i aktywnego życia.

Proces opracowania Programu opierał się na włączeniu do prac nad dokumentem jak najszerszego grona reprezentantów wszystkich instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych funkcjonujących w powiecie lubańskim. Takie uspołecznienie tego procesu jest wymogiem Unii Europejskiej.

Cele Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych zostały opracowane w spójności z następującymi dokumentami:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. zapewnia prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych przyjęta uchwałą Sejmu RP 1 sierpnia 1997 r., w której zawarto katalog 10 praw osób z niepełnosprawnościami.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – jej głównym celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE

stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021 – 2030. Jej zadaniem jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom Województwa Dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości.

Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego stanowi plan rozwoju powiatu, a poprzez wyznaczone priorytety i cele strategiczne, przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców i ograniczenia problemów społecznych na terenie powiatu.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2025.

Strategia kładzie nacisk na wzrost integracji społecznej, poprawę zdrowia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Powiatu Lubańskiego, podniesienie poziomu usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Głównym celem programu jest ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz pomocy instytucjonalnej

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, którą 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała i jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym w kompleksowy sposób mówiącym o kwestiach niepełnosprawności. Konwencja ta określa co należy robić, aby wszystkie prawa człowieka i podstawowe wolności, które są przywilejem każdego były dostępne także dla osób niepełnosprawnych.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021 – 2030. Strategia ustanawia całościowe ramy polityki krajowej na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Strategia zawiera kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami, a także stanowi element Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Standardy Dostępności dla Polityki Spójności 2021 – 2027. Głównym celem standardów dostępności dla polityki spójności 2021 – 2027 jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, na równi z osobami pełnosprawnymi, dostępu do funduszy unijnych w zakresie: udziału, użytkowania, zrozumienia, komunikowania się, skorzystania z ich efektów.

2. Definicja niepełnosprawności

Niepełnosprawność jest problemem społecznym o dużym zasięgu. Problem ten dotyczy ludzi niezależnie od ich wieku, statusu społecznego czy materialnego, warunków klimatycznych czy ekonomicznych.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) za niepełnosprawną należy uznać taką osobę, która nie jest w stanie o własnych siłach zaspokoić swych potrzeb ani optymalnie wchodzić w role społeczne i wymaga pomocy z zewnątrz.

W Polsce za niepełnosprawną uznaje się osobę, która posiada orzeczenie o swej niepełnosprawności wydane przez uprawniony organ, ale także osobę, która takiego orzeczenia nie ma, niemniej odczuwa ograniczenie swej sprawności przy wykonywaniu podstawowych czynności, odpowiednich do swego wieku (samoobsługa, zabawa, nauka, praca).

Obecnie niepełnosprawność coraz częściej postrzegana jest przez pryzmat praw człowieka, a nie wyłącznie pomocy społecznej. Osoba niepełnosprawna przestaje być traktowana jak istota niższego rzędu, izolowana i dyskryminowana. Do świadomości społecznej przedziera się pogląd, że każdemu należą się takie same prawa i obowiązki. Społeczność osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

- **osoby niepełnosprawne prawnie**, czyli mające odpowiednie, aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, wydane przez uprawniony do tego organ;
- **osoby niepełnosprawne biologicznie**, czyli niemające orzeczenia o niepełnosprawności, ale deklarujące całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 roku dla osób w wieku powyżej 16. roku życia ustalono 3 stopnie niepełnosprawności:

- 1) znaczny - osoba, wobec której go orzeczono, jest całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji
- 2) umiarkowany - osoba, wobec której go orzeczono, jest całkowicie niezdolna do pracy
- 3) lekki - osoba, wobec której go orzeczono, jest częściowo niezdolna do pracy

3. Niepełnosprawność w powiecie lubańskim

3.1 Charakterystyka środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie lubańskim

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego uzyskanych na podstawie przeprowadzonego w 2021 r. Narodowego Spisu Powszechnego, na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba osób niepełnosprawnych w województwie dolnośląskim wynosiła 405,4 tysięcy, co stanowiło 13,99% ogółu jego ludności. W tym okresie na terenie powiatu lubańskiego liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 8 211 to jest 15,46% społeczeństwa powiatu lubańskiego.

Zgodnie z klasyfikacją Głównego Urzędu Statystycznego zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,

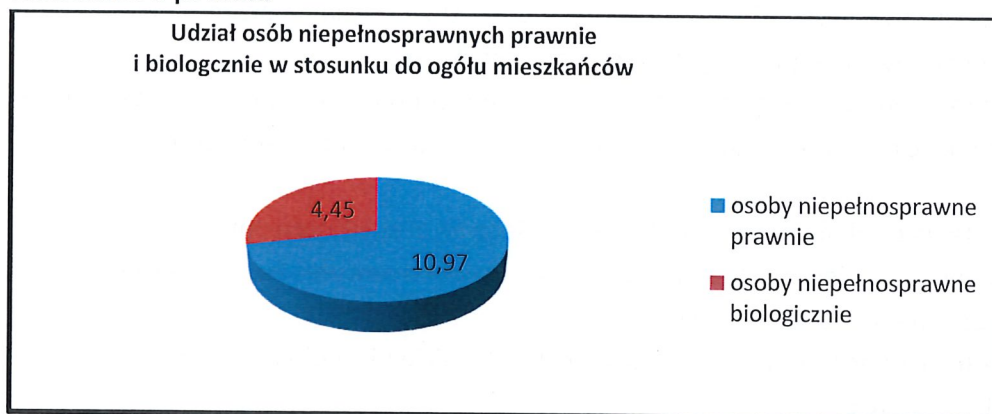
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Tabela nr 1 Osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie na terenie powiatu lubańskiego

mieszkańcy powiatu lubańskiego	liczba osób
osoby niepełnosprawne prawnie	5 843
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	2 368
pozostali mieszkańcy powiatu lubańskiego	45 063
razem mieszkańcy powiatu	53 274

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2021 r.

Diagram nr 1 Udział osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2021 r.

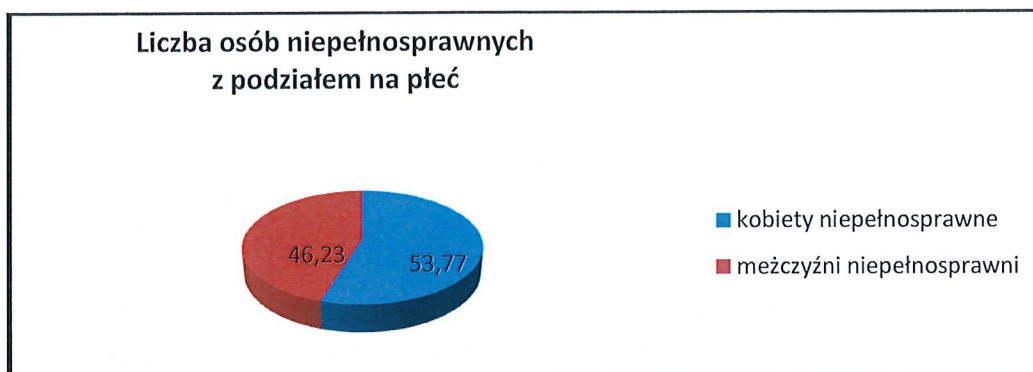
W liczbie 53 274 osób zamieszkałych na terenie powiatu lubańskiego osoby niepełnosprawne prawnie stanowią 10,97%, a osoby tylko odczuwające ograniczenia zdrowotne 4,45% grupy.

Tabela nr 2 Liczba osób niepełnosprawnych z podziałem na płeć w powiecie lubańskim

mieszkańcy powiatu lubańskiego	liczba osób
kobiety niepełnosprawne	4 415
mężczyźni niepełnosprawni	3 796
pozostali mieszkańcy powiatu lubańskiego	45 063
razem osoby niepełnosprawne	8 211
razem mieszkańcy powiatu	53 274

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2021 r.

Diagram nr 2 Liczba osób niepełnosprawnych z podziałem na płeć w powiecie lubańskim

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2021 r.

W powiecie lubańskim w populacji osób niepełnosprawnych większość stanowią kobiety 53,77%. Mężczyźni stanowią 46,23% tej populacji.

3.2 Przyczyny niepełnosprawności – analiza danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Analizę statystyczną oparto na danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu.

Tabela nr 3 Liczba złożonych wniosków do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2021 – 2024

Liczba złożonych wniosków	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Przed ukończeniem 16 roku życia	190	186	181	226
Po ukończeniu 16 roku życia	1101	1151	1 333	1 287

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu

Tabela nr 4 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2021-2024

Liczba wydanych orzeczeń ze względu na wiek	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
do 16 roku życia	183	182	170	185
od 16 do 25	78	84	83	74
od 26 do 40	99	79	107	83
od 41 do 60	322	297	313	273

powyżej 60	515	579	710	691
RAZEM * w danym roku kalendarzowym	1 197*	1 039*	1 213*	1 121*

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu

Z przedstawionych danych wynika, iż nie ma tendencji do zwiększania się liczby osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W 2024 liczba ta zmniejszyła się o 7,58% w stosunku do 2023 roku.

Poniższe tabele przedstawiają ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu w latach 2021 – 2024 według przyczyn niepełnosprawności osób przed 16 rokiem życia.

Tabela nr 5 Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia

Przyczyna niepełnosprawności	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Upośledzenie umysłowe	8	9	14	7
Choroby psychiczne	9	14	16	12
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	10	10	4	13
Choroby narządu wzroku	21	22	18	22
Upośledzenie narządu ruchu	14	14	13	10
Epilepsja	7	5	5	8
Choroby układu oddechowego i krążenia	33	30	31	27
Choroby układu pokarmowego	6	5	5	5
Choroby układu moczowo-płciowego	3	7	3	5
Choroby neurologiczne	20	10	8	12
Inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	20	30	19	28

Całościowe zaburzenia rozwoju	32	26	34	36
RAZEM	183	182	170	185

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu

Z przedstawionych danych wynika, iż u osób przed 16 rokiem życia, najwięcej wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń dotyczyło dysfunkcji w kategorii – inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Poziom wydanych orzeczeń w stosunku do roku 2023 zwiększył się o 8,1%.

Tabela nr 6 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-2024 z podziałem na stopień niepełnosprawności po 16 roku życia

Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności po 16 roku życia				
Stopień niepełnosprawności	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
znaczny	327	364	413	404
umiarkowany	464	469	610	545
lekki	223	206	190	172
RAZEM	1014	1039	1213	1121
odmowa	42	39	33	26
brak stopnia	19	11	10	8
RAZEM	1 075	1 089	1 256	1 155

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu

Wśród osób niepełnosprawnych z terenu powiatu lubańskiego, które legitymują się orzeczeniem wydanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, najwięcej niepełnosprawnych posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności. Poniżej w sposób tabelaryczny przedstawiono ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu w latach 2021 – 2024 roku według stopnia oraz przyczyn niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

Tabela nr 7 Liczba wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia

Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności				
Przyczyna niepełnosprawności	Rok	Rok	Rok	Rok

	2021	2022	2023	2024
Upośledzenie umysłowe	32	30	51	36
Choroby psychiczne	115	106	124	83
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	39	40	33	56
Choroby narządu wzroku	39	42	53	49
Upośledzenie narządu ruchu	274	216	382	344
Epilepsja	9	10	8	13
Choroby układu oddechowego i krążenia	159	191	199	156
Choroby układu pokarmowego	49	55	57	41
Choroby układu moczowo-płciowego	87	91	84	91
Choroby neurologiczne	161	198	169	202
Inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	45	51	42	42
Całościowe zaburzenia rozwoju	5	9	11	8
RAZEM	1 014	1 039	1213	1121

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu

Jak wskazują liczby, na przestrzeni lat 2021 – 2023 ilość wydawanych orzeczeń zwiększała się jednak w 2024 r. uległa zmniejszeniu o 7,58% w stosunku do 2023 r. Najwięcej orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia w przedmiotowym okresie, zostało wydanych ze względu na dysfunkcje narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby neurologiczne oraz upośledzenia umysłowe.

3.3 Stan i struktura osób niepełnosprawnych wg. wieku, wykształcenia, stażu pracy i okresu pozostawania w rejestrach bezrobotnych

Bezrobocie dotyka szczególnie osoby niepełnosprawne, które z racji swej niepełnosprawności, niskich kwalifikacji zawodowych i braku odpowiednich ofert pracy mają ograniczone możliwości otrzymania zatrudnienia.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy ze statusem:

- osoby bezrobotnej – posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności, niezatrudnionej i niewykonywającej innej pracy zarobkowej, zdolnej i gotowej do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, nieposiadającej uprawnień do świadczeń rentowych lub zasiłku stałego na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- osoby poszukującej pracy – posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności oraz posiadającej przychód w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej bądź zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej.

Tabela nr 8 Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wg wieku

KATEGORIA		Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych			Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
WIEK	18 – 24	6	7	6	0	0	0
	25 – 29	1	4	3	0	1	1
	30 – 39	18	18	19	2	1	2
	40 – 44	15	14	10	0	0	1
	45 – 49	15	9	10	2	0	0
	50 – 54	12	13	12	1	0	0
	55 – 59	28	28	18	2	2	1
	60 i więcej	27	20	16	0	2	1
OGÓŁEM BEZROBOTNI / POSZUKUJĄCY PRACY		122	113	94	7	6	6

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu

W 2024 r. liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zmniejszyła się w stosunku do roku 2022 r o 28 osób, a poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zmniejszyła się o 1 osobę.

Tabela nr 9 Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu wg wykształcenia

KATEGORIA		Liczba osób niepełnosprawnych			Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
wykształcenie	wyższe	9	11	6	1	0	0
	policealne i średnie zawodowe	19	19	16	2	0	3
	średnie ogólnokształcące	4	6	6	1	2	2

	zasadnicze zawodowe	46	41	33	1	0	0
	gimnazjalne i poniżej	2	3	7	1	1	1
	podstawowe i podstawowe nieukończone	42	33	26	1	3	0
OGÓŁEM BEZROBOTNI/ POSZUKUJĄCY PRACY		122	113	94	7	6	6

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu

Najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w latach 2022 - 2024 posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Tabela nr 10 Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wg stażu pracy

KATEGORIA		Liczba osób niepełnosprawnych			Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
STAŻ PRACY	BEZ STAŻU	22	21	18	0	0	0
	DO 1 ROKU	22	16	15	2	0	1
	OD 1 DO 5	12	18	18	1	1	1
	OD 5 DO 10	28	22	19	0	1	0
	OD 10 DO 20	21	12	8	1	1	0
	OD 20 DO 30	9	9	6	0	0	0
	30 LAT I WIĘCEJ	8	15	10	3	3	4
OGÓŁEM BEZROBOTNI/ POSZUKUJĄCY PRACY		122	113	94	7	6	6

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu

Najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w latach 2022 - 2024 nie posiadało stażu bądź ich staż nie przekraczał 10 lat.

Tabela nr 11 Struktura osób niepełnosprawnych będących w ewidencji według okresów pozostawania w rejestrze bezrobotnych.

Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stanu na dzień 31grudnia			Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu wg stanu na dzień 31grudnia		
2022	2023	2024	2022	2023	2024

Okres pozostawania w rejestrze bezrobotnych	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
Do 1 m-ca	11	5	6	5	5	0	7	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1 – 3 m-cy	17	9	8	15	6	9	11	6	5	2	2	0	1	1	0	1	1	0
3 – 6 m-cy	16	11	5	14	11	3	12	7	5	1	1	0	1	1	0	1	0	1
6 – 12 m-cy	23	15	8	15	11	4	13	7	6	1	0	1	1	0	1	1	0	1
12 – 24 m-cy	13	11	2	26	17	9	20	14	6	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Powyżej 24 m-cy	42	30	12	38	28	10	31	21	10	3	1	2	3	1	2	2	1	1
Razem	122	81	41	113	78	35	94	60	34	7	4	3	6	3	3	6	2	4

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu

W latach 2022 – 2024 liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszała się a poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu utrzymywał się na tym samym poziomie.

4. Infrastruktura służąca osobom niepełnosprawnym w powiecie lubańskim

Na terenie powiatu lubańskiego funkcjonuje wiele instytucji pomocy społecznej i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, które podejmują działania mające na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności. Działania te realizowane są ze środków własnych, ze środków otrzymywanych od sponsorów, jak i ze środków pozyskanych z różnych źródeł pozabudżetowych.

Tabela nr 12 Podmioty działające na rzecz osób niepełnosprawnych

lp.	nazwa jednostki	Adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu (PCPR) w tym: Dział Pomocy Specjalistycznej: poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne Dział ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych: udzielanie dofinansowań dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	ul. Przemysłowa 4, 59-800 Lubań
2.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Fabryczna Osiedle 8a, 59-800 Lubań

	(PZON)	
3.	Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu (PUP)	ul. Lwówecka 10, 59-800 Lubań
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Łużyckie Centrum Medyczne sp. z o.o. w Lubaniu (NZOZ ŁCM)	ul. Zawidowska 4, 59-800 Lubań
5.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Lubaniu (PPP)	ul. Władysława Łokietka 2, 59-800 Lubań
6	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu (SOSW)	ul. Kopernika 1, 59-800 Lubań
7.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lubaniu (WTZ)	ul. Skalnicza 3, 59-800 Lubań
8.	Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Lubaniu (PRON)	ul. Mickiewicza 2, 59-800 Lubań
9.	Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS):	
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu (MOPS Lubań)	Pl. Lompy 1, 59-800 Lubań
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu (GOPS Lubań)	ul. Dąbrowskiego 18, 59-800 Lubań
	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej (MGOPS)	ul. Poczтовая 10, 59-820 Leśna
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siekierczynie (GOPS Siekierczyn)	Siekierczyn 269, 59-818 Siekierczyn
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeradowie Zdroju (MOPS Świeradów Zdrój)	ul. 11 Listopada 35, 59-850 Świeradów Zdrój
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszynie (GOPS Olszyna)	ul. Legnicka 21, 59-830 Olszyna
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Platerówce (GOPS Platerówka)	Platerówka 19, 59-816 Platerówka
10.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Smolniku (ŚDS)	Smolnik 22, 59-820 Leśna
11.	Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Olszynie (COM)	ul. 3 Maja 15 B, 59-830 Olszyna
12.	Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób Niepełnosprawnych (NGO)	Ul. 3 Maja 15 B, u;

Poniżej krótka charakterystyka wybranych podmiotów i oferowanych przez nich form wsparcia dla osób niepełnosprawnych w latach 2021-2024.

4.1 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, która ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestniczenie w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim poprzez:

- ✓ wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- ✓ wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;

- ✓ likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- ✓ kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W latach 2021 – 2024 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na rehabilitację społeczną przekazał Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu dofinansowanie na nw. zadania:

Tabela nr 15 Liczba osób niepełnosprawnych, które ubiegały się i skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON oraz wysokość środków wydatkowanych na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2021-2024

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane przez PCPR w Lubaniu w latach 2021 - 2024												
Nazwa zadania	Liczba złożonych wniosków ogółem				Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie /zawarte umowy				Kwota wykorzystana			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	326	307	344	284	223	0	283	213	238 722,00	0,00	373 787,00	393 744,00
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	5	4	4	6	5/205 osób	6/236 osób	71	5	22 980,00	35 620,00	43 680,00	34 932,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	541	714	530	525	323	381	306	495	357 716,85	357 716,85	372 562,76	587 272,38
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	80	82	67	57	63	53	38	45	307 850,15	396 558,59	195 891,55	300 000,00

Dofinansowanie w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prowadzących działalność gospodarczą	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	38 406,40
Dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	-	-	-	-	-	-	-	-	650 880,00	675 454,00	848 010,00	1 010 880
RAZEM	952	1107	945	875	614	440	698	761	1 578 149	1 465 349,44	1 833 931,31	2 365 234,78

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu

W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2021 - 2024 PCPR w Lubaniu przekazał osobom niepełnosprawnym pomoc w następujących modułach i obszarach wsparcia:

Tabela nr 16 Liczba osób niepełnosprawnych, które ubiegały się i skorzystały z dofinansowania w latach 2021 – 2024

Moduły, Obszary, Zadania	Środki przyznane zgodnie z podpisanym aneksem do umowy (w zł)				Liczba złożonych wniosków ogółem				Liczba osób /zawarte umowy			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Moduł I ogółem, w tym:	155 463,00	129 092,00	260 916,53	278 322,29	21	20	35	55	20	20	35	55
Obszar A zadanie 1	5 737,00	16 000,00	119 834,54	-	1	2	18	-	1	2	18	-
Obszar B zadanie 1	55 078,00	75 469,00	-	137 890,06	7	11	-	16	7	11	-	16
Obszar B zadanie 2	-	4 000,00	2 200,00	4 400,00	-	2	1	2	-	2	1	2
Obszar B zadanie 3	19 000,00	-	16 569,00	13 801,49	3	-	2	2	3	-	2	2
Obszar B zadanie 4	6 948,00	-	42 031,19	5 129,09	2	-	8	1	2	-	8	1
Obszar B zadanie 5	-	-	-	1 485,09	-	-	-	1	-	-	-	1
Obszar C zadanie 1	49 900,00	20 000,00	22 900,00	55 850,00	5	2	2	3	5	2	2	3
Obszar C zadanie 2	3 800,00	2 000,00	4 241,80	2 200,00	2	1	2	1	2	1	2	1
Obszar C zadanie 3	-	-	53 140,00	11 566,00	-	-	2	1	-	-	2	1
Obszar C zadanie 4	-	-	-	2 700,00	-	-	-	1	-	-	-	1

Obszar C zadanie 5	15 000,00	11 62300	-	31 150,00	2	2	-	4	2	2	-	4
Obszar D	-	-	-	3 350,56	-	-	-	1	-	-	-	1
Obszar E	-	-	-	8 800,00	-	-	-	22	-	-	-	22
Moduł II	61 546,50	34 211	63 599,00	79 670,00	17	10	16	16	17	9	10	16
Razem Moduł I i II	217 009,50	163 303,00	324 515,53	357 922,29	38	30	51	71	39	29	45	71

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu

Opis:

MODUŁ I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

– zadanie nr 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:

– zadanie nr 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

– zadanie nr 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

– zadanie nr 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

– zadanie nr 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

– zadanie nr 5 – pomoc w utrzymaniu w sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

– zadanie nr 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

– zadanie nr 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

– zadanie nr 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne

– zadanie nr 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne

– zadanie nr 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej

MODUŁ II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Od 2022 r. realizowany jest **Program Mieszkanie dla Absolwenta**. W grudniu 2023 r. PFRON wydłużył czas realizacji programu na czas nieokreślony. Głównym celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności.

W 2023 roku nie przyznano dofinansowania w ramach modułu Mieszkanie dla Absolwenta.

Nie wpłynął żaden wniosek osoby zainteresowanej skorzystaniem z programu.

W roku 2024 złożono 1 wniosek o przyznanie dofinansowania i **zawarto 1 umowę** na okres 01.07.2024 r. – 30.06.2029 r. W roku 2024 r. wypłacono dofinansowanie na kwotę **10 872,00 zł.**

Program Dostępne Mieszkanie realizowany był w latach 2022 – 2024. Głównym jego celem jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. W roku 2024 **nie wpłynął żaden wniosek** osoby zainteresowanej skorzystaniem z programu.

W roku 2024 r. osoby niepełnosprawne, poszkodowane na skutek działania żywiołu, w odniesieniu do których został przyznany zasiłek celowy w związku z wystąpieniem zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej dla osób lub rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych) mogły skorzystać z pomocy **Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu”**. Złożono 2 wnioski w ramach **modułu I – Pomoc w formie jednorazowego świadczenia na rehabilitację społeczną**, które rozpatrzono pozytywnie. Wyłacono dofinansowanie w kwocie **4 000,00 zł**.

W ramach modułu II – Pomoc w formie jednorazowego świadczenia stanowiącego rekompensatę poniesionych strat, przeznaczone na pokrycie kosztów zakupu lub naprawy sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych lub sprzętów/urządzeń posiadanych w ramach zlikwidowanych uprzednio barier technicznych

i barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, utraconych lub zniszczonych na skutek działania żywiołu, złożono 1 wniosek. Wniosek rozpatrzono negatywnie ze względu na niespełnienie warunków programu.

4.2. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lubaniu to organ odpowiedzialny za orzekanie o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności (znacznym, umiarkowanym lub lekkim) oraz nadawanie wskazania do ulg i uprawnień dla osób posiadających stosowne orzeczenia. Instytucja zajmuje się również wyrabianiem legitymacji dla osób niepełnosprawnych w Lubaniu, a także udzielaniem im pomocy w zakresie rehabilitacji.

4.3. Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

Działania w zakresie **aktywizacji zawodowej** osób niepełnosprawnych realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu mają odniesienie zarówno do zadań wynikających z ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, jak i do Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z form pomocy oferowanych przez urząd pracy w tym poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy oraz dodatkowych form pomocy, o których mowa w w/w ustawie.

Aktywizacja osób niepełnosprawnych zależy od wielu czynników takich jak: kwalifikacje zawodowe i poziom wykształcenia danej osoby, posiadane umiejętności, preferencje i zainteresowania zawodowe, predyspozycje osobowościowe, oraz aktualny stan zdrowia i samopoczucie psychiczne. Ponadto istotne jest również doświadczenie zawodowe osoby oraz jej realne możliwości aktywizacji, związane z posiadaną niepełnosprawnością.

Biorąc pod uwagę wszystkie ww. czynniki oraz aktualne oferty pracy i zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy, pośrednicy pracy – doradcy ds. zatrudnienia przy współudziale doradcy zawodowego, specjalisty ds. rozwoju zawodowego oraz działając na podstawie obowiązujących aktów prawnych, prowadzą aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych posiadających status osoby bezrobotnej, jak również poszukującego pracy.

Pomoc przewidziana dla danego klienta realizowana jest na podstawie przygotowanego z udziałem osoby bezrobotnej Indywidualnego Planu Działania.

Indywidualny Plan Działania (IPD) określa w szczególności:

- działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie,
- działania planowane do samodzielnej realizacji w celu poszukiwania pracy,
- planowane terminy realizacji poszczególnych działań,
- formy, planowaną liczbę i terminy kontaktów z pośrednikiem pracy, doradcą zawodowym lub innym pracownikiem urzędu pracy,
- termin i warunki zakończenia realizacji indywidualnego planu działania.

W okresie realizacji Indywidualnego Planu Działania, urząd pracy, co najmniej raz na 30 dni, kontaktuje się z osobą objętą IPD w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji przewidzianych działań.

Poradnictwo i informacja zawodowa dla osób niepełnosprawnych w latach 2021 –2024

W przypadku braku możliwości aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie wsparcia w postaci ofert pracy czy dostępnych instrumentów rynku pracy pośrednik pracy w uzasadnionych przypadkach kieruje osobę bezrobotną do doradcy zawodowego na indywidualną poradę zawodową. Doradztwo zawodowe stanowi jeden z istotnych składników skutecznej rehabilitacji zawodowej.

W ramach porady doradca zawodowy przeprowadza pogłębiony wywiad na temat aktualnej sytuacji osoby i przy jej aktywnym udziale określa jej problem zawodowy, potrzeby i oczekiwania oraz możliwe sposoby postępowania, zmierzające do rozwiązania problemu. Reasumując, porada zawodowa ma na celu pomoc osobie w wyborze najlepszego dla niej zawodu, jak również zmianie obecnie wykonywanego zawodu. Dokonywana jest również analiza aktualnych ofert zatrudnienia lokalnego rynku pracy, dedykowanych dla osób posiadających orzeczenie stopnia niepełnosprawności.

Najczęstszym problemem osób niepełnosprawnych jest zmniejszenie możliwości adaptacyjnych w stosunku do nowych sytuacji, zwiększona męczliwość, wolniejsze tempo pracy, obniżone poczucie pewności siebie i mniejsza odporność na stres. Bardzo duży problem stanowi również obawa przed odrzuceniem ze strony społeczeństwa. Są to problemy, które mogą negatywnie oddziaływać na funkcjonowanie osoby w środowisku pracy.

Celem każdej porady zawodowej jest ustalenie ścieżki działania składającej się z konkretnych, określonych w czasie kroków przy zaangażowaniu osoby bezrobotnej i wykorzystaniu różnych form wsparcia ze strony urzędu.

Często poradzie indywidualnej towarzyszy indywidualna informacja zawodowa dostosowana do potrzeb uczestnika, w tym o ogólnej sytuacji na rynku pracy, oczekiwaniach pracodawców, formach pomocy instytucjonalnej i sposobach korzystania z niej.

W latach 2021 – 2024 indywidualnym poradnictwem zawodowym zostało objętych 557 osób, w tym 51 osób niepełnosprawnych, natomiast z grupowej informacji zawodowej skorzystało 13 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne były uczestnikami 76 wizyt w ramach porad indywidualnych. W ramach wsparcia osób niepełnosprawnych zorganizowano również grupową poradę zawodową, w której udział wzięło łącznie 51 osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Zajęcia prowadzone były w formie warsztatów i miały na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w powrocie na rynek pracy. Warsztaty zostały zorganizowane przy współudziale doradcy zawodowego z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze.

Rodzaje wsparcia osób niepełnosprawnych wg źródeł finansowania w latach 2021 – 2024.

1) Fundusz Pracy

W latach 2021 – 2024 osoby bezrobotne niepełnosprawne, zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, mogły korzystać w szczególności z następujących form aktywizacji zawodowej:

1. Roboty publiczne.
2. Prace interwencyjne.
3. Staże.
4. Szkolenia.
5. Bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej.
6. Zatrudnienie na miejscach pracy refundowanych przez PUP u przedsiębiorców tj. refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy.
7. Zwrot kosztów dojazdu na staż, szkolenie, do pracy.
8. Zwrot wydatków opieki nad dzieckiem/dziećmi do 6 roku życia lub dzieckiem/dziećmi niepełnosprawnym/i do 7 roku życia.
9. Bony na zatrudnienie, szkoleniowe i na zasiedlenie dla osób do 30 roku życia.

2) Europejski Fundusz Społeczny

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Formy aktywizacji zawodowej podobnie jak przy środkach z Funduszu Pracy.

3) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Każdego roku Rada Powiatu Lubańskiego dokonywała podziału środków finansowych przyznanych dla Powiatu Lubańskiego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na dany rok. Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu realizując zadania ustawowe, aby umożliwić równy dostęp do rynku pracy osobom niepełnosprawnym figurującym w ewidencji Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu, jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu występował o przyznanie tych środków z przeznaczeniem na takie formy wsparcia jak:

- 1) Zwrot pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby bezrobotnej niepełnosprawnej lub niepełnosprawnej poszukującej pracy i niepozostającej w zatrudnieniu – refundacja kosztów wyposażenia;
- 2) Zwrot wydatków na instrumenty oraz usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu;
- 3) Jednorazowe bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Tabela nr 17 Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych korzystających ze środków PFRON

w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu w latach 2021 – 2024

Liczba osób korzystających ze środków PFRON				
Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
Liczba osób przeszkolonych ze środków PFRON	0	0	0	0
Liczba osób, które skorzystały z instrumentów i usług rynku pracy	1	2	1	2
Liczba osób, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej	2	1	0	3
Liczba utworzonych stanowisk pracy	2	1	1	0
RAZEM	5	4	2	5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

Tabela nr 18 Formy aktywizacji zawodowej i wsparcia w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu w latach 2021 – 2024 z wyłączeniem PFRON

Formy aktywizacji zawodowej i wsparcia w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oferowane przez PUP				
Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
Wolne miejsca pracy	58	27	35	39
Staże	2	12	7	3
Prace interwencyjne	2	4	3	3
Roboty publiczne	2	5	2	2
Prace społecznie użyteczne	-	-	0	0
Szkolenia	-	-	2	2
RAZEM	64	48	49	49

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

4.4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu jest placówką publiczną, której organem prowadzącym jest Powiat Lubański. Do Ośrodka uczęszczają dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim.

W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy,
- Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze,
- Internat.

Do Szkoły Podstawowej oraz Szkoły Przysposabiającej do Pracy uczęszczają uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, natomiast Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze utworzone są dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu posiada wykwalifikowaną kadrę pedagogów, którzy służą wiedzą i wsparciem w zakresie edukacji, opieki oraz terapii. Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu objęci są terapią pedagogiczną, logopedyczną, rewalidacją indywidualną oraz grupową, a także gimnastyką korekcyjną. Mają również możliwość korzystania z zajęć w Sali Doświadczenia Świata, sali rehabilitacyjnej oraz na nowocześnie urządzonej placu zabaw.

W latach 2021 – 2024 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu realizował swoje zadania poprzez:

1. Popularyzacje osiągnięć artystycznych i sportowych osób niepełnosprawnych: konkursy i konkursy szkolne, zawody sportowe, wycieczki i innowacje pedagogiczne.
2. Wdrażanie programów wychowawczych mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienia i akceptację zakładających pracę z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną i rozwijanie ich możliwości do jak najwyższej samodzielności, zdrowia i poczucia wartości w społeczeństwie.
3. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez organizowanie imprez integracyjnych na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.
4. Organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej mającej kontakt z dzieckiem niepełnosprawnym.
5. Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej wszystkim dzieciom niepełnosprawnym od momentu stwierdzenia niepełnosprawności a rodzicom tych dzieci doradztwo w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
6. Tworzenie warunków umożliwiających korzystanie z masowych placówek edukacyjnych poprzez likwidację barier architektonicznych – blisko miejsca zamieszkania.

Zgodnie z potrzebami zostały utworzone oddziały dla wszystkich uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, których rodzice lub opiekunowie prawni wystąpili o wydanie skierowania do Starosty Lubańskiego.

Od września 2024 r. w SOSW funkcjonują oddziały:

- 7 oddziałów SP dla ucz. z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 3 oddziały rewalidacyjno-wychowawcze dla niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim,
- 3 oddziały Szkoły Przysposabiającej do Pracy,

- 1 grupa wychowawcza w internacie obejmująca 8 wychowanków,
 - dla 4 słuchaczy zorganizowano indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.
- Praca opiekuńczo-wychowawcza w Ośrodku oparta była na założeniach Roczego Planu Pracy Ośrodka oraz Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Ośrodka.
- W zakresie działalności wychowawczej placówka realizowała zadania zmierzające do:
- promocji SOSW na forum publicznym – integracji Ośrodka ze społecznością lokalną,
 - kształtowania umiejętności uczniów w zakresie korzystania z zasobów przyrody i ochrony środowiska,
 - rozwijania zainteresowań i umiejętności uczniów,
 - kształtowania postaw prozdrowotnych oraz bezpieczeństwa.

4.5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu udziela dzieciom (od momentu urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Jest poradnią specjalistyczną prowadzącą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności.

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubaniu na mocy decyzji Dolnośląskiego Kuratora Oświaty uzyskał uprawnienia do wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, a także indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży niewidomych i słabo widzących, dzieci i młodzieży niesłyszących i słabosłyszących, dzieci i młodzieży z autyzmem w tym z Zespołem Aspergera.

W ramach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubaniu funkcjonują Pracownie:

- Pracownia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci,
- Pracownia Doradztwa i Preorientacji Zawodowej,
- Pracownia Psychoedukacji i Terapii,
- Pracownie Edukacji Specjalnej i Optymalizacji Rozwoju Dzieci i Młodzieży,
- Pracownia Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Wychowawczych,
- Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii finansowany z budżetu Miasta Lubań.

Zadania, które realizuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu to m.in.:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- wydawanie opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży,
- udzielanie pomocy bezpośredniej uczniom oraz rodzicom,
- realizacja zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych,
- wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek.

Pomoc udzielana przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Lubaniu jest dobrowolna i nieodpłatna.

Diagnoza w Poradni, a także wydanie informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy czy opinii, odbywa się na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia. Wydana przez Poradnię opinia przekazywana jest do jednostki oświaty, do której uczęszcza uczeń również tylko na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia.

Celem diagnozowania dziecka jest przede wszystkim określenie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych, wyjaśnienie mechanizmów jego funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu. Diagnoza potrzeb dziecka pozwala na wskazanie kierunków działań w zakresie kształcenia i wychowania dziecka oraz wspomagania jego rozwoju.

Tabela nr 13 Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w latach 2021-2024

Forma pomocy	2022	2023	2024
	liczba dzieci	liczba dzieci	liczba dzieci
dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących	6	4	2
niewidzących i słabowidzących	10	5	6
niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim	19	27	24
niepełnosprawnych umiarkowanym i znacznym	18	24	21
zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla upośledzonych głęboko	6	4	7
niepełnosprawnym ruchowo (afazja)	17	35	22
autyzm (Zespół Aspergera)	67	50	60
niepełnosprawności sprzężone	21	29	17
opinie o potrzebie Wczesnego Wspomagania Rozwoju od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu rozpoczęcia edukacji szkolnej	39	35	26
Zagrożonych niedostosowaniem społecznym, niedostosowanych społecznie	31	22	28
łącznie	234	235	213

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubaniu

4.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lubaniu

W latach 2022 – 2024 roku działalność terapeutyczna w Warsztatach Terapii zajęciowej w Lubaniu prowadzona była w 6 pracowniach (do 2022 w 5 pracowniach) tj. pracowni szycia artystycznego, pracowni ekologicznej, pracowni multimedialnej, pracowni malarskiej,

pracowni teatralno-muzycznej, pracowni dekoratorskiej oraz gabinetach psychologa i rehabilitanta.

Zajęcia prowadzone są w formie indywidualnej, grupowej i zbiorowej. Terapią zajęciową objętych było w 2022 r. 27 uczestników, w roku 2023 i 2024 - 30 uczestników.

Codziennie zajęcia prowadzone są zgodnie z Indywidualnymi Programami Rehabilitacji uczestników w zakresie: ogólnego usprawniania pod kątem predyspozycji psychofizycznych uczestników, rozwijania umiejętności życia codziennego, przygotowania do życia w społeczności lokalnej – rehabilitacja społeczna, rozwijania psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy – rehabilitacja zawodowa, rozwijania umiejętności zawodowych, rehabilitacji ruchowej oraz innych umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii (ćwiczenia percepcji wzrokowej, ćwiczenia percepcji słuchowej, ćwiczenia wyobraźni, ćwiczenia kompleksowego odbierania wrażeń zmysłowych, ćwiczenia orientacji kierunkowej i przestrzennej, ćwiczenia poprawnego wypowiadania się, ćwiczenia umiejętności poznawania i nazywania swoich uczuć i emocji.

4.7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Smolniku

Środowiskowy Dom Samopomocy w Smolniku w latach 2021 – 2024 realizował indywidualne plany wspierająco-aktywizujące dostosowane do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników, tj. osób pełnoletnich, przewlekłe chorych psychicznie. Stosowano różnorodne formy zajęć indywidualnych i grupowych. Podczas zajęć były wykorzystywane różne metody pracy mające na celu ujawnienie i rozwijanie zdolności uczestników w danej dziedzinie, poprawę percepcji, skupienia, wzrost poczucia własnej wartości. Zajęcia odbywały się w odpowiednio wyposażonych pracowniach, gdzie uczestnicy kształtowali swoje umiejętności związane z samodzielnym funkcjonowaniem w życiu codziennym. Rozwijanie niezbędnych umiejętności odbywało się poprzez:

- trening funkcjonowania w życiu codziennym, w tym trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w zakresie kształtowania pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym rozwijania zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych,
- poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, pedagogiczne,
- terapię ruchową, w tym zajęcia sportowe, turystykę i rekreację,
- trening kulinarny,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
- zajęcia pedagogiczne,

- zajęcia terapeutyczne zmierzające do dalszego samorozwoju lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej,
- inne działania, mające na celu zapobieganie izolacji społecznej, zmierzające do integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym i dające możliwość trenowania zachowań i umiejętności niezbędnych w relacjach społecznych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i innymi organizacjami, instytucjami i osobami działającymi na rzecz integracji społecznej.

Ww. treningi i działania realizowane były w nw. pracowniach:

1. Pracownia zaradności życiowej;
2. Komunikacja interpersonalna;
3. Organizacja czasu wolnego;
4. Zajęcia w pracowni komputerowej;
5. Terapia pedagogiczna;
6. Ergoterapia;
7. Pracownia arteterapii;
8. Zajęcia pedagogiczne grupowe;
9. Hortiterapia;
10. Sala relaksacyjna z elementami doświadczania świata;
11. Pracownia kulinarna;
12. Biblioterapia.

Tabela nr 14 Zestawienia liczby uczestników ŚDS w Smolniku w lata 2021 – 2024

Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
31	26	33	29

Źródło: opracowanie na podstawie danych Środowiskowego Domu Samopomocy w Smolniku

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Smolniku mieli zapewniony bezpłatny transport z terenu Powiatu Lubańskiego oraz jeden ciepły posiłek w formie zupy oraz możliwość indywidualnego wykupienia drugiego dania, które dowożone było w ramach cateringu z Lubania

5. Cele i założenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Celem strategicznym Programu jest zwiększenie możliwości osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich w drodze do niezależności, samodzielności i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rehabilitacji społecznej oraz integracja społeczna.
2. Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
4. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

5.1. Cel szczegółowy 1 - Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rehabilitacji społecznej oraz integracja społeczna.

Celem rehabilitacji społecznej, zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jest umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Działania te winny być wieloaspektowe i powinny obejmować zarówno aspekty indywidualne jak i społeczne. Przede wszystkim należy dążyć do zwiększenia niezależności osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwijanie ich umiejętności życiowych oraz zawodowych. Ważnym celem jest także poprawa jakości życia tych osób poprzez zapewnienie im dostępu do różnych form wsparcia oraz aktywności społecznych. Rehabilitacja społeczna ma również na celu zmniejszenie barier, które mogą utrudniać osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym. To oznacza, że działania te powinny być skierowane nie tylko na jednostkę, ale także na otoczenie społeczne, które powinno być bardziej otwarte i przyjazne dla osób z różnymi potrzebami. Znaczenie rehabilitacji społecznej jest ogromne, ponieważ przyczynia się ona do budowania bardziej inkluzywnego społeczeństwa, w którym każdy ma prawo do godnego życia oraz możliwości realizacji swoich aspiracji.

W latach 2025-2028 przyjęto następujące działania do realizacji:

ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIK MONITORINGU	REALIZATORZY
1) Podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w ramach indywidualnych potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców powiatu	Liczba i kwota zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	PCPR
2) Zapewnienie osobom niepełnosprawnym sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	Liczba i kwota udzielonego dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	PCPR

3) Udzielanie dofinansowań uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	Liczba i kwota udzielonego dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	PCPR
4) Udzielanie dofinansowania do organizacji działań sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami	Liczba i kwota udzielonego dofinansowania do sportu kultury, rekreacji i turystyki	PCPR
5) Promowanie organizowanych imprez integracyjnych	Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych	SP, UM/G, PCPR, ŚDS, WTZ, SOSW, OPS, PPP, NGO
6) Zapewnienie dostępności osobom z niepełnosprawnościami w instytucjach publicznych	Liczba instytucji publicznych zapewniających dostępność	SP, PCPR, UM/G, jednostki organizacyjne powiatu
7) Prowadzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, liczba osób korzystających z wsparcia	SP, PCPR, WTZ, ŚDS, OPS, COM
8) Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	PZON,
9) Ponoszenie odpłatności za pobyt dzieci pozbawionych opieki i wychowania w zakładach opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych	Liczba dzieci umieszczonych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych	SP, PCPR
10) Popularyzacja osiągnięć artystycznych i sportowych osób niepełnosprawnych	Liczba zrealizowanych konkursów, zawodów, wycieczek	SOSW, ŚDS, WTZ, PPP, PCPR, COM, OPS, NGO
11) Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej osobom z niepełnosprawnościami	Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	SOSW, ŚDS, WTZ, PPP, PCPR, COM, OPS
12) Kierowanie osób niepełnosprawnych do całodobowych placówek, w tym DPS	Liczba wydanych skierowań	OPS,

5.2. Cel szczegółowy 2 - Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu

zawodowego poprzez umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Praca zawodowa ma istotne znaczenie w życiu osoby z niepełnosprawnością. Rehabilitacja zawodowa jest kluczowym narzędziem wspierającym proces rozwoju zawodowego, samodzielności i integracji społecznej. Przebiega ona w sposób wieloetapowy i kompleksowy, sprzyja rehabilitacji społecznej i zawodowej. Znaczenie pracy dla osób z niepełnosprawnościami obejmuje aspekty ekonomiczne, emocjonalne i społeczne, przyczyniając się do integracji społecznej oraz poprawy jakości życia.

W ramach aktywizacji zawodowej w latach 2025-2028 przyjęto następujące działania do realizacji:

ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIK MONITORINGU	REALIZATORZY
1) Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie i dofinansowanie szkoleń zawodowych zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami psychofizycznymi osób niepełnosprawnych;	Liczba osób z niepełnosprawnościami biorących udział w kursach, szkoleniach zawodowych	PUP
2) Udzielanie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia w formie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego	Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z usług pośrednika pracy i doradcy zawodowego	PUP
3) Udzielanie osobom niepełnosprawnym dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	PUP
4) Wspieranie pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz przystosowaniu już istniejących miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	Liczba utworzonych miejsc pracy oraz liczba przystosowanych już istniejących miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	PUP
5) Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy, w tym w ramach targów pracy, spotkań z pracodawcami	Liczba podjętych działań	PUP, SP, UM/G, SOSW, WTZ
6) Kierowanie osób z niepełnosprawnościami do udziału w	Liczba osób z niepełnosprawnościami	PUP

formach aktywizacji organizowanych przez PUP	skierowanych do pracy lub innej formy aktywizacji zawodowej	
7) Wsparcie i upowszechnianie działalności warsztatów terapii zajęciowej	Liczba osób korzystających ze wsparcia WTZ	WTZ, PCPR, SP, OPS, SOSW

5.3. Cel szczegółowy 3 - wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Osoby z niepełnosprawnościami są pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i mają konstytucyjnie zagwarantowane takie samo prawo do edukacji, jak pozostali obywatele. Należy zatem zabezpieczyć im możliwości kształcenia i doksztalcenia się na każdym etapie ich życia. Tylko dzięki odpowiedniemu przygotowaniu oraz stworzonym możliwościom osoby niepełnosprawne będą w sposób właściwy pełnić role społeczne.

Wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami obejmuje działania na rzecz zapewnienia dostępności i równych możliwości w edukacji poprzez eliminację barier fizycznych i społecznych, zapewnienie indywidualnego wsparcia i dostosowania metod nauczania, a także dofinansowanie zakupu materiałów edukacyjnych i wsparcie finansowe.

Działania przyjęte o realizacji w latach 2025-2028:

ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIK MONITORINGU	REALIZATORZY
1) Organizowanie nauczania specjalnego	Liczba uczniów z niepełnosprawnościami	SP, UM/G, SOSW, placówki oświatowe,
2) Udzielanie dofinansowania do uzyskania wykształcenia wyższego	Liczba osób objętych wsparciem oraz kwota udzielonego wsparcia	PCPR
3) Kierowanie osób z niepełnosprawnościami do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego lub występowanie z wnioskiem o umieszczenie w ośrodku, który nie jest prowadzony przez powiat	Liczba wydanych skierowań i wniosków o wydanie skierowania	SP
4) Wydawanie opinii/orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	Liczba wydanych opinii/orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	PPP
5) Organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji dla osób zajmujących się pracą z dziećmi z niepełnosprawnościami	Liczba osób pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi, która wzięła udział w	PPP, SOSW, placówki oświatowe, PCE

	szkoleniach, warsztatach, konferencjach	
6) Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez organizowanie imprez integracyjnych na terenie szkoły i w środowisku lokalnym	Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych	SP, UM/G, placówki oświatowe, SOSW
7) Prowadzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, liczba osób korzystających z wsparcia	SP, PCPR, WTZ, OPS, COM
8) Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej wszystkim dzieciom niepełnosprawnym od momentu stwierdzenia niepełnosprawności a rodzicom tych dzieci doradztwa w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;	Liczba udzielonego wsparcia	PPP, SOSW, OPS, placówki oświatowe

5.4. Cel szczegółowy 4 – stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym

Aktywny i równoprawny udział we wszystkich formach życia społecznego stanowi warunek do pełnej adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin w środowisku. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym polega na eliminowaniu barier, wdrażaniu rozwiązań prawnych i systemowych oraz zmianie postaw społecznych, które umożliwią im pełny i godny udział we wszystkich sferach życia.

Działania przyjęte o realizacji w latach 2025-2028:

ZADANIA DO REALIZACJI	WSKAŹNIK MONITORINGU	REALIZATORZY
1) Wspieranie osób z niepełnosprawnościami poprzez pomoc asystentów osobistych osób niepełnosprawnych	Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta osobistego	OPS, PCPR
2) Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	OPS
3) Informowanie społeczności osób niepełnosprawnych o imprezach sportowych, kulturalnych odbywających się w powiecie	Utworzenie kalendarza imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych ze wskazaniem występów	SP, UM/G

	artystycznych osób niepełnosprawnych	
4) Wspieranie i organizacja występów artystycznych osób niepełnosprawnych podczas powiatowych uroczystości oraz imprez masowych i okolicznościowych	Liczba imprez, w których uczestniczyły osoby z niepełnosprawnością	SP, UM/G, PCPR, WTZ, ŚDS, SOSW
5) Poprawa dostępności osób ze szczególnymi potrzebami do podmiotów administracji publicznej	Udzielenie informacji dot. wyznaczenia koordynatora ds. dostępności oraz wdrażania działań na rzecz poprawy dostępności podmiotu publicznego	SP, UM/G, jednostki organizacyjne powiatu
6) Dostosowanie infrastruktury budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Liczba i rodzaj zlikwidowanych barier	SP, UM/G, OPS, jednostki organizacyjne powiatu
7) Poprawa dostępności podmiotów realizujących zadania publiczne poprzez wyposażenie pracowników administracji publicznej w kompetencje z zakresu dostępności cyfrowej w tworzeniu i udostępnianiu treści elektronicznych.	Liczba zorganizowanych szkoleń z praktycznego tworzenia m.in. dokumentów elektronicznych, multimediiów i stron www dla pracowników odpowiedzialnych za tworzenie informacji, funkcjonowanie systemów wymiany informacji oraz serwisów internetowych.	SP, UM/G, jednostki organizacyjne powiatu
8) Tworzenie systemu informacyjnego o usługach dostępnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w formie dostosowanej dla osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych materiałów informacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) oraz informacji udzielonych na stronach internetowych lub w prasie lokalnej	PCPR, SP, UM/G, PPP, ŚDS, WTZ, SOSW

6. Monitorowanie

Monitorowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 oparte będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji Programu i posłuży ocenie skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji Programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów

zaangażowanych w jego realizację. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2025 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania. Za monitorowanie Programu odpowiedzialny jest Wydział Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubaniu, który będzie miał za zadanie dokonywania bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji Programu.

Ocena realizacji Programu będzie dokonywana przez Radę Powiatu Lubańskiego po uprzedniej konsultacji z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. Ocena postępu i skutków realizacji Programu będzie dokonywana w cyklu rocznym, na podstawie zbiorczej informacji składanej przez Wydział Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubaniu.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Ogromne znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących Program oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału. Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu wskażą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Natomiast w perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki celów oraz zmian strukturalnych.

Podsumowanie

Realizacja działań ujętych w Powiatowym Programie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 ułatwi drogę osobom niepełnosprawnym do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Podjęte działania umożliwią utworzenie grup wsparcia, zwiększenie dostępności środowiska, wzrost poziomu wykształcenia oraz podwyższenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Wpłyną także na uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2028 jest dokumentem otwartym, co oznacza, że na podstawie oceny efektów wdrażania działań dopuszcza się dokonywanie zmian i uzupełnień w trakcie całego okresu realizacji Programu. Otwarty charakter Programu gwarantuje uzupełnianie go o cele i działania, które będą kreatywnie dostosowywane do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych, zarówno w życiu społecznym, jak i gospodarczym.

UZASADNIENIE

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Lubańskim na lata 2025-2028 stanowi kontynuację Programu obowiązującego na lata 2020-2024 oraz stanowi wypełnienie ustawowego obowiązku określonego w art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Poprzedni program z ww. zakresu został podjęty uchwałą Rady Powiatu Lubańskiego nr XXX/241/2020 w dniu 30 grudnia 2020 roku i obowiązywał do 31 grudnia 2024 roku. Z uwagi na upływ jego ważności istnieje konieczność opracowania kolejnego Programu na lata 2025-2028. Program jest komplementarny ze strategiami dotychczas realizowanymi w powiecie, zakłada kontynuację dotychczas realizowanych zadań. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Sprawę prowadzi Wydział Spraw Społecznych.